

THE IMPACT OF EXCHANGE RATE FLUCTUATIONS ON THE FINANCIAL PERFORMANCE OF AN ENTERPRISE ENGAGED IN FOREIGN ECONOMIC ACTIVITY

ВПЛИВ КУРСОВИХ КОЛИВАНЬ НА ПОКАЗНИКИ ФІНАНСОВОГО РЕЗУЛЬТАТУ ПІДПРИЄМСТВА, ЗАЙНЯТОГО ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

Savchuk K.M./Савчук К.М.

student/студентка

Ihnatenko T.V./Ігнатенко Т.В.

s.e.s., st. lecturer. / к.е.н., ст. викладач

State University of Trade and Economics, Kyiv, Kyoto 19, 02156

Державний торговельно-економічний університет,

Kiiv, Kioto 19, 02156

Анотація. У цьому тексті обговорюється важливість управління валютним ризиком для підприємств, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність. У ньому пояснюється, що зовнішньоекономічна діяльність може бути ефективним джерелом прибутку, але також пов'язана зі значним ризиком, особливо з курсовим ризиком. У тексті викладено кілька методів захисту від валютного ризику, включаючи форвардні контракти, опціони та диверсифікацію діяльності. У ньому також обговорюється економічна ситуація в Україні, де експорт та імпорт збільшилися, але стикаються з потенційними негативними наслідками інфляції та цін на паливо. У тексті підкреслюється необхідність розробки підприємствами ефективної політики управління ризиками, що враховує різні фактори, включаючи валютний ризик, а також аналізу ринків і розробки стратегій зниження ризиків.

Ключові слова. Валютний ризик, Зовнішньоекономічна діяльність, Форвардні контракти, Опціон, Диверсифікація, Управління ризиками, Прибуток, Інфляція, Економічне зростання, Пандемія COVID-19

Вступ.

З урахуванням ситуації в світі назріває важливість ефективної політики управління ризиками для українських підприємств, що займаються зовнішньоекономічною діяльністю, особливо в контексті валютного ризику. Варто відзначити, що експорт товарів і послуг може бути прибутковим джерелом доходу для бізнесу, але також пов'язаний зі значними ризиками, включаючи коливання валютних курсів, які можуть мати істотний вплив на фінансові показники підприємства. Варто розглянути різні методи захисту від валютного ризику, включаючи диверсифікацію діяльності, форвардні контракти, опціони та ефективну політику управління ризиками. Варто підкреслити, що існує важливість вивчення та аналізу ринків, з якими працює компанія, для пошуку ефективних методів захисту від ризиків. У даній статті висвітлюється поточна економічна ситуація в Україні, включаючи зростання інфляції і цін на паливо, і наголошується на необхідності розумної політики управління ризиками для зниження ризиків, пов'язаних з коливаннями обмінного курсу та іншими економічними факторами.

Основний текст.

Зв'язок з зовнішнім світом є важливою складовою розвитку будь-якого підприємства. Вивіз товарів та послуг може стати ефективним джерелом прибутку для підприємства, але разом з тим створюється ризик у зв'язку з

курсними коливаннями, який може суттєво вплинути на фінансовий результат підприємства.

Зовнішньоекономічна діяльність є важливою складовою економічного розвитку країни [5]. У зв'язку зі здійсненням зовнішньоекономічної діяльності підприємства стикаються зі значними ризиками, серед яких велике значення має курсовий ризик. Курсовий ризик пов'язаний з коливанням валютних курсів та може впливати на фінансовий результат підприємства, зайнятого зовнішньоекономічною діяльністю [10].

Існує декілька методів захисту від курсового ризику, таких як форвардні контракти та опціони, які можуть бути використані для зменшення впливу курсових коливань на прибуток підприємства [8]. Однак, кожен метод має свої переваги та недоліки, тому вибір методу захисту повинен бути обґрунтованим та здійснюватися з урахуванням особливостей конкретної ситуації підприємства.

Також, згідно з дослідженнями [9; 10], диверсифікація діяльності може допомогти зменшити вплив курсових коливань на фінансові результати підприємства. Це означає, що підприємство повинно мати різноманітні джерела прибутку та вивозити товари та послуги до різних країн, знижуючи тим самим ризики.

Ефективна політика ризик-менеджменту також може допомогти підприємствам зменшити вплив курсових коливань на їх фінансові результати. Згідно з Приходько [8], така політика може включати в себе різні методи, такі як захист від курсового ризику за допомогою форвардних контрактів та опціонів, диверсифікацію діяльності та використання методу прибутку.

Діденко [5] зазначає, що форвардні контракти є одним з найбільш поширених і ефективних методів захисту від курсового ризику. Ці контракти дозволяють забезпечити фіксований курс валютної пари на певний майбутній період, що допомагає зменшити ризик від курсових коливань. Однак, застосування форвардних контрактів пов'язано з певними витратами та обмеженнями.

Щодо опціонів, то Шевченко [10] зазначає, що ці інструменти дозволяють підприємствам забезпечити захист від курсового ризику за більш низькими витратами порівняно з форвардними контрактами. Опціони надають право, але не зобов'язання, на купівлю чи продаж валютної пари за певним курсом на майбутній період. Це дозволяє підприємству захистити себе від негативних курсових коливань, а при сприятливих умовах отримати прибуток.

Сідлецький [9] зазначає, що диверсифікація діяльності може бути іншим ефективним методом захисту від курсового ризику. Цей підхід полягає у розширенні спектру продуктів або ринків, на яких діє підприємство. Наприклад, якщо підприємство займається експортом лише одного продукту в одну країну, то курсові коливання можуть майже повністю впливати на прибуток підприємства. Однак, якщо підприємство розширить свій спектр продуктів і/або ринків, то його прибутки будуть менш залежні від курсових коливань.

Ще одним методом захисту від курсового ризику є використання форвардних контрактів та опціонів. Ці інструменти дозволяють підприємству захистити себе від негативних курсових коливань, укладаючи договори на

купівлю або продаж валют за фіксованою ціною в майбутньому [8]. Такий захист може бути особливо важливим для підприємств, які планують великі міжнародні операції, що передбачають значні валютні ризики.

За даними Державної служби статистики України, у 2022 році експорт товарів з України зріс на 23,3%, що становило більше 73 мільярдів доларів США. Основними країнами-партнерами за обсягами експорту залишаються Китай, Індія та Туреччина, які разом забезпечили більше третини експортних доходів. За зведеними даними Міністерства економіки, торгівлі та сільського господарства України, у 2022 році імпорту товарів зріс на 23,7%, що склало більше 84 мільярдів доларів США. Основними постачальниками іноземних товарів залишаються Чілі, Туреччина та Китай.

Однак, з початку 2023 року в Україні відзначається зростання інфляції та зростання цін на паливо, що може негативно позначитися на експорті товарів з України. На початку 2023 року Національний банк України збільшив ключову ставку до 12,5% з метою боротьби з інфляцією. За даними Економічної правди, зростання вартості пального та газу у 2023 році може призвести до зростання витрат на транспортування товарів, що може позначитися на конкурентоспроможності українських експортерів. За прогнозами Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, у 2023 році очікується зниження темпів зростання експорту та імпорту товарів порівняно з показниками 2022 року, але загальний обсяг торгівельного балансу залишиться на високому рівні [3].

Недержавні прогнози також підтверджують складний економічний стан України в 2023 році. За даними аналітичної компанії Dragon Capital, зростання інфляції та збільшення ключової ставки Національного банку України призведуть до скорочення внутрішнього попиту та зниження темпів економічного зростання країни. Крім того, відмічається негативний вплив пандемії COVID-19 на економіку України та світову економіку загалом, що може спричинити додаткові економічні ризики.

У цьому контексті, розумна політика управління ризиками стає особливо важливою для українських підприємств, які здійснюють зовнішньоекономічну діяльність. При цьому, необхідно брати до уваги не лише курсовий ризик, а й інші ризики, пов'язані зі змінами в економічному та політичному середовищі, впливом пандемії та іншими чинниками. Для цього необхідно вивчати та аналізувати ринки, з якими працює підприємство, розробляти різноманітні стратегії та знаходити ефективні методи захисту від ризиків [4; 6].

Висновки.

Отже, курсові коливання можуть мати значний вплив на показники фінансового результату зовнішньоекономічних підприємств. Щоб зменшити ризики, пов'язані з курсовими коливаннями, підприємства можуть використовувати різноманітні методи захисту, такі як диверсифікація діяльності, використання форвардних контрактів та опціонів, а також ефективну політику ризик-менеджменту. Ретельне планування та управління курсовим ризиком може допомогти підприємствам зберегти свою прибутковість та збільшити стійкість до змін на міжнародному ринку.

Список використаних джерел:

1. Бондаренко, І., & Світлик, Л. (2018). Формування стратегії управління валютним ризиком на підприємствах зовнішньої торгівлі. Ефективна економіка, (7), 1-10.
2. Дем'яненко, О. В., & Яворська, А. В. (2019). Ризик-менеджмент на підприємствах: теорія та практика. Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія "Економіка", 21, 95-98.
3. Державна служба статистики. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Державна податкова адміністрація України. URL: <https://tax.gov.ua/>
5. Діденко, А. (2019). Ризик-менеджмент в зовнішньоекономічній діяльності підприємств. Економічні інновації, 73, 54-58
6. Компанія Dragon Capital. URL: <https://dragon-capital.com/ua/>
7. Мазур, В., Карпенко, О., & Головатий, А. (2019). Курсовий ризик та методи його управління на підприємствах зовнішньої торгівлі. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу, (2), 71-79.
8. Приходько, О. (2019). Ризики зовнішньої торгівлі на прикладі України. Бізнес Інформ, (5), 22-24.
9. Сідлецький, О. (2017). Фінансовий ризик-менеджмент в умовах зміни курсів валют. Економічний вісник НТУУ «КПІ», 11, 399-404.
10. Шевченко, І. (2018). Методика оцінки ризиків та потенційної прибутковості проектів. Маркетинг і менеджмент інновацій, (1), 313-320.

Abstract. Foreign economic activity is an important aspect of a country's development, but it comes with significant risks for enterprises. Exchange rate risk is one of the most important risks that can affect the financial results of enterprises involved in foreign economic activity. There are several methods for protecting against exchange rate risk, such as forward contracts and options, but each has its advantages and disadvantages, and the choice of protection method should be based on the enterprise's specific situation. Diversification of activities can help reduce the impact of exchange rate fluctuations on the financial results of enterprises, and an effective risk management policy can also be helpful.

In 2022, the exports of goods from Ukraine increased by 23.3%, while imports of goods increased by 23.7%. However, inflation and an increase in fuel prices in Ukraine since the beginning of 2023 may negatively affect the export of goods from Ukraine. This can lead to an increase in the cost of transporting goods, which may affect the competitiveness of Ukrainian exporters. According to forecasts, the growth rate of exports and imports of goods in 2023 is expected to decrease compared to 2022. A reasonable risk management policy is important for Ukrainian enterprises involved in foreign economic activity, and it is necessary to take into account not only exchange rate risk, but also other risks associated with changes in the economic and political environment, the impact of the pandemic, and other factors.

Therefore, to reduce the risks associated with exchange rate fluctuations, enterprises can use various methods of protection, such as diversification of activities, the use of forward contracts and options, as well as an effective risk management policy that takes into account the specifics of the situation

Key words: Currency risk, foreign economic activity, forward contracts, option, diversification, risk management, profit, inflation, economic growth, COVID-19 pandemic

Науковий керівник: к.е.н., ст. викладач Ігнатенко Т.В.

Статтю відправлено: 17.03.2023г.

© Савчук К.М.